

Titel: Kapitel HI.

Citation: "Kapitel HI.", i *1880/1881: Lovforslag*. Onlineudgave fra Lovforarbejder:
<https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r08-shoot-chptrd1e7967/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: 1880/1881: Lovforslag

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Forlangendets Indhold samt af Modpartens Paastand i denne Anledning. Den nærmere Begrundelse og Udvisning foregaar mundtligt.

I Reglen affiges Kjendelse strax; men dersom det findes nødvendigt, kan Sagen udsættes, for at Retten kan raadslaa. Saadan Udsættelse bør dog altid være saa kort som mulig og ikke uden største Nødvendighed være længere end til næste Dag.

Foregaar Bevisbehandlingen for en anden Ret end den, ved hvilken Sagen iøvrigt behandles, afgjøres opstaaede Tvistigheder af hin.

Søvrigt komme de i Kapitlet om Bevis givne nærmere Regler til Anvendelse.

§ 195.

Naar Bevisførelsen er endt, udtale Parterne sig endelig over Bevisførelsens Resultat samt over Sagen i det Hele, derunder ogsaa over Retsspørgsmaalene i samme.

Retten's Formand slutter Forhandlingerne saavel over Sagen i det Hele som over enkelte Punkter, naar disse kjennes at være tilstrækkelig behandlede.

Naar Parterne have udtalt sig, eller Formanden slutter Forhandlingerne, optages Sagen til Dom.

Kapitel III.

Om Bevis og Bevisførelse.

§ 196.

Bevis kan føres baade direkte og indirekte. Alt, hvad der efter sin Natur er istand til at bidrage til Sagens Oplysning, kan benyttes som Bevis. Undtagelse herfra finder kun Sted, hvor Loven hjemler det.

§ 197.

Om Noget er bevist eller ikke, afgjøres af Retten, uden at denne i sit Ejsøn herover er bunden eller begrænset ved andre Regler end dem, som Loven hjemler.

§ 198.

Spørgsmaal om Bevisbyrden afgjøres efter den hidtil gjældende Ret. Parterne kunne ikke forde nogen foreløbig eller særskilt forudgaaende Bestemmelse af Retten om Bevisbyrdens Fordeling, men maa selv afgjøre, hvilke af de Omstændigheder, for hvilke Retten har fordret Bevis, det tilkommer dem at bevise, og i Overensstemmelse hermed begjære Adgang til at føre Bevis.

§ 199.

Er der imellem Parterne Strid, om en Skade er forarsaget, eller hvilken Erstatning der skal gives, har Retten, naar den ifølge de Oplysninger, som foreligge eller indhentes (§ 264), maa anses for at være istand hertil, at afgjøre disse Spørgsmaal efter et frit Ejsøn over alle i Betragtning kommende Omstændigheder. Erstatningen anslaaes i Reglen til en rund Sum.

§ 200.

Retten har efter frit Ejsøn at afgjøre, om og hvorvidt Domme, der i Straffesager ere overgaaede nogen af Sagens Parter, i den foreliggende Sag skulle anses for at afgive Bevis.

§ 201.

Sætninger af fremmed Ret behøve kun at bevise, forsaavidt de ikke ere Retten bekendte. Ved Udfindelsen af, hvad der er fremmed Ret, ere Dommerne ikke indskrænkede til at benytte de af Parterne fremførte Beviser, men de ere beføiede til selv at anstille Undersøgelser herom.

Hvad der er sagt om fremmed Ret, gjælder ogsaa om indenlandske Sædvaner og saadanne specielle Bestemmelser, som Retten ikke er forpligtet til at kjende.

Første Underafdeling.

Om Bidnebevist.

§ 202.

Enhver er pligtig at vidne, naar han paa lovlig Maade indfalder hertil.

Dog behøver ingen at møde til Bidnebyrds Afslæggelse udenfor den Landsretskreds hvori han bor, dersom han derved vilde faa længere at rejse hen til Retten end 18 Mile paa Jernbane eller 6 Mile paa anden Maade eller en tilsvarende Beilængde delvis paa Jernbane og paa anden Maade.

Den, der indfalder for at vidne for en Ret, som holdes udenfor den Underretskreds, hvori han bor, og som maa tilbagelægge en længere Vej end 3 Mile paa Jernbane eller 1 Mil paa anden Maade for at naa til Retten, kan fordr sine Rejsudgifter godtgjorte med 1 Kr. for hver løbende Mil samt Lørpenge af 4 Kr. for hver Dag. De Beviser, paa hvilke Bidnet har Krav, eller, hvis disse ikke kunne anslaaes bestemt, tilbørligt Forbud paa samme, maa tilhødes betalte samtidigt med Indfaldens Forfyndelse.

§ 203.

Bidnets Afhørelse foregaar i Reglen for den Ret, som dommer i Hovedsagen.

Hvor Bidnet ifølge § 202 ikke er pligtig at møde for denne, føres det for Underretten paa det Sted, hvor det bor.

Bidnets Afhørelse ved Underretten paa det Sted, hvor det bor, kan endvidere anordnes:

- a) naar Parterne ere enige herom,
- b) naar Retten skønner, at Bidnets Udfagn ikke angaar væsentlige Punkter i Sagen, eller naar dets Fremstilling vil medføre Udgifter for Parterne og Ulemper for Bidnet, som ikke staa i noget rimeligt Forhold til det Udbytte i Henseende til Sagens Oplysning, der kan ventes af Bidnets Afhørelse for dem, der skulle demme i Sagen,
- c) naar Bidnet er sygt, og det ikke findes hensigtsmæssigt at udsætte Sagen af den Grund, eller naar Bidnet formedelst høi Alder eller Egemeføagthed ikke kan taale at rejse.

Kan Bidnet i de under Littr. c nævnte Tilfælde ikke forlade sin Bolig, sættes Underretten der.

§ 204.

Militære af Høren og Flaaden ere pligtige at afslægge Bidnebyrd for de borgerlige Domstole overensstemmende med Reglerne i denne Lov.

§ 205.

Indfaldelse til at møde og afslægge Bidnebyrd udgaar efter Partens Begjæring fra den Ret, for hvilken Bidnet skal møde (§ 181). Indfaldelsen overgives Parten, der

har at befølge dens Fortyndelse for Bidnet saa betimeligt, at dette erholder det fornødne Barjel.

Skulle Bidner føres i Udlandet, kan paagjældende Part forlange, at Retten skal udsæde de i saa Henseende fornødne Begjæringer til de udenlandske Myndigheder.

For Fortyndelsen ere de i §§ 108—119 givne Regler gjældende, dog at Fortyndelse for Bidnet personligt, naar det opholder sig her i Landet, bør søges isærst, saavidt som det er muligt, jfr. § 111 Lit. b.

§ 206.

Indkaldelsen skal indeholde:

Bidnets Navn og Bopæl eller Opholdssted;

Navnene paa Sagens Parter samt en almindelig Angivelse af dens Gjensid; særligt maa fremhæves, hvilken af Parterne der lader Bidnet indkalde;

Betegnelse af den Ret, for hvilken der skal vidnes, samt Tiden og Stedet, naar og hvor Mødet skal foregaa.

Det maa iagttages, at Bidnet, hvis det bor indenfor Landretsretsens Grænser, saar i Uges og ellers 2 Ugers Barjel.

Indkaldelsen skal indeholde en Bemærkning om det Ansvar, som Udeblivelse medfører, og herfor bør paa Indkaldelsens Bagside forefindes en Afskrift af denne Lovs §§ 218 og 220.

§ 207.

Bidnesbyrd maa ikke aftræves:

- 1) Folkekirken og anerkjendte Trodsamfund's Præster om det, som i Skriftemaal eller ibrigt i deres Egenkab som Sjælesørgere maatte være dem betroet.
- 2) Sagsførere angaaende det, som de ved Partens Fortrolighed have erfaret i en borgerlig Retsstrætte eller Straffesag, der har været dem betroet til Udførelse, eller hvori deres Raadførelse har været brugt.
- 3) De ved den Igl. Højelsstiftelse i Kjøbenhavn ansatte Embedsmænd, Betjente og Jordemødre angaaende de Bruentimmers Evangerkab og Barnefødsel, som foretoges paa Stiftelsen.

Samtykker den, der har Krav paa Hemmeligholdelsen, eller er det ibrigt klart, at Bidnesbyrdets Afslæggelse ikke strider mod dennes Dnske, finde de i foranstaaende Nr. 1—3 givne Regler ikke Anvendelse.

- 4) Embedsmænd og Andre, der handle i offentligt Grev, angaaende Embedshemmeligheder samt angaaende andre Anliggender, om hvilke det paaligger dem at iagttage en ubetinget og ubrødelig Lovshed.

Retten har paa Embeds Vegne, saavidt muligt, at forebygge, at Bidnesbyrd medtages i de ovenansførte Tilfælde. Den kan efter Omstændighederne endog nægte at udsæde Indkaldelse, naar det er klart, at den tilføjede Bidneførelse ikke vil kunne tilstedes.

§ 208.

Bidnet kan nægte at svare:

- 1) Naar det maa antages ikke at kunne besvare vedkommende Spørgsmaal uden at udfige Noget, som umiddelbart udsætter det selv, dets Hjelpe, Forældre eller Børn for Beskæmmelse eller for Straf.
- 2) Naar det maa antages ikke at kunne besvare vedkommende Spørgsmaal uden at udfige Noget, som udsætter det selv, dets Hjelpe, Forældre eller Børn for Formuetab, der ikke kan anses for ganske væsentligt, eller for anden dermed i Klasse staaende Skade;

dog kan Vidnesbyrd ikke nægtes angaaende Retshandler, ved hvilke Vidnet har ladet sig bruge som Bitterlighedsvidne, eller hvor det som Hjemmetsmand, Borger eller Fuld-
mægtig af Hensyn til Parten naturligen maa anses for pligtig til at give Oplysning om Forholdet.

- 3) De i § 207 omhandlede Personer kunne nægte deres Vidnesbyrd, dersom Retten ikke paa Embeds Vegne har vægret sig ved at modtage det.

§ 209.

Børn under 15 Aar maa ikke edfæstes.

Ei heller kan den edfæstes, som er tilfaldt for eller funden skyldig i Mened, eller den som ikke kan antages at tillægge Eiden den Betydning, samme efter sit Begreb skal have.

Ei heller maa edfæstes Personer, som lide af væsentlig Forstands- eller Synsmæssigheds-
svækkelse.

De i denne Paragraf omhandlede Personer ere undergivne den almindelige Forpligtelse til at møde og forklare uden Ed som Vidner.

Dog bør Afhørelsen af Affindige eller andre Personer, som ei ere istand til at afgive en samvittig Forklaring, ikke tilstedes.

§ 210.

I Reglen skal enhver Vidneforklaring brediges, jfr. dog § 212, 1ste Stykke. Afhørelse uden Ed finder kun Sted, naar Bedkommende ikke maa edfæstes (§ 209), eller naar der mangler en for det Troksamfund, hvortil han hører, anvendelig Edsformular.

En hvitdelig Forfiktning i Eds Sted og med samme Virkning som denne, tillæbes kun, hvor særlig Lov hjemler det for visse Troksamfund.

§ 211.

Efterat Vidnet er paaraabt, stiller Rettens Formand de Spørgsmaal til det, som ere nødvendige for at forvisse sig om dets Identitet, samt om fornødent, for at afgjøre, om der er Noget til Hindre for Vidnesbyrdets Modtagelse eller Vidnets Edfæstelse.

§ 212.

Derefter edfæstes Vidnet, medmindre Parterne vedtage, at dets Forklaring skal gjælde uden Ed.

Den, der uden skjellig Grund nægter at gjøre Ed, anses som den, der vægter sig ved at svare.

Med Edens Afslagselse lover og sværger Vidnet, at det vil udsige den rene Sandhed og i sine Svar paa Spørgsmaalene Intet fordele, som kan tjene til Sagens Oplysning. Forinden Eiden afslægges, skal Rettens Formand indskræpe Vidnet Edens Hellighed og betyde det Straffen for Mened. Det beror paa Formanden at lade denne Forberedelse af Vidneafhøringen foregaa enkeltvis for hvert Vidne eller under Et for flere eller samtlige Vidner i Sagen.

§ 213.

Efter Edfæstelsen foregaa Vidnets Afhørelse.

Det kan i Henhold til den afslagne Ed udspørges saavel om Sagen selv som angaaende alle Omstændigheder, der kunne have Indflydelse paa dets Forpligtelse til at vidne eller paa dets Troværdighed.

§ 214.

Den Part, der har ladet Bidnet indkalde, kan, naar Bidnet har givet Møde, ikke uden Modpartens Samtykke frakalde dets Afhørelse med den Virkning, at Modparten afskæres fra at stille Spørgsmaal til Bidnet.

§ 215.

Et Bidne, som anser sig for berettiget til i det Hele eller for en Del at nægte at vidne i den Sag eller for den Ret, maa dog med den af § 218 flydende Indskrænkning møde efter Indkaldelsen og fremsætte sin Indsigelse til Paaskjendelse af Retten.

Saaer Indsigelsen ud paa, at Bidnet overhovedet kan nægte at give Møde som Bidne i den Sag eller for den Ret, maa den fremsættes forinden Edfæstelsen.

Bidnet maa oplyse Omstændigheder, af hvilke det kan sees, at Indsigelsen er grundet

§ 216.

Kjendelser, ved hvilke det trods fremsat Indsigelse paalægges Noget at vidne, kunne sjøres til Gjenstand for Bjevøring til høiere Ret.

Der gives i saa Fald Bidnet en of Retten fastsat Frist til at iværksætte de til Bjevøringens Iværksættelse nødvendige Skridt. Udøber denne uden at være benyttet, eller fremmes Sagen ikke behørig, anses Bjevøringen for frakaldet.

§ 217.

Retten kan paa Grund af et Bidnes Indsigelse imod at afgive Forklaring eller imod at møde udsætte Sagen, naar vedkommende Part begjærer dette.

Udsættelsen kan gives paa bestemt Tid eller indtil videre. I sidste Tilfælde kan den Part, som ønsker at fremme Sagen, melde sig hos Rettens Formand, naar Hindringerne ere borte, og forlange, at han skal beramme en Tid til Sagens Foretagelse samt indkalde alle Vedkommende til Møde.

Ved Forhandlingens Gjenoptagelse bliver da at iagttage Bestemmelsen i § 187 2det Stykke.

§ 218.

Udebliver et indkaldt Bidne uden oplyst lovligt Forsald, og vil Parten ikke frakalde dette Bidnes Hørelse, har Retten, naar Indkaldelsen skjønes at være lovlig iværksat, og Bidnet ikke ses at bo saa langt borte, at det ikke er pligtig at give Møde, strax at affige en Kjendelse ved hvilken der idømmes Bidnet:

- a) en Bøde fra 20—200 Kr. og
- b) Erstatning for Udgifterne ved det forjævede afholdte Retsmøde, ligesom
- c) Bidnet paany befales at møde til en opgivet Tid, til hvilken Sagens Forhandling udsættes.

Den Part, der fører Bidnet er pligtig at lade Kjendelsen med Fristforelæggelsen bestemtligst forkynde for Bidnet. Forsømmes dette, anses Bidnets Hørelse uden videre for frakaldet. Men iagttages det, sørger det Offentlige for Straffens Fuldbgyrdelse, medens det overlades til Vedkommende selv, om han vil inddrive Erstatningen.

§ 219.

Moder Bidnet ikke til den paany fastsatte Tid, og vil Parten ikke frakalde dets Hørelse, har Retten, naar Kjendelsens og Fristforelæggelsens Forkyndelse skjønes at være lovlig iværksat, strax at affige en ny Kjendelse, hvorved:

- a) Omkostningerne ved det atter forjævede afholdte Møde paalægges Bidnet,

b) et nyt Møde berammes til Sagens Forelæggelse,

c) Bidnet beordres strax henfat til Forvaring paa offentlig Bekostning, indtil det i det berammede Retsmøde har været fremstillet og bevaret de der lovligen gjorte Spørgsmaal; dog har Bidnet Afgang til Løsladelse mod saadan Sikkerhed, som Retten finder tilstrækkelig.

For Iværksættelsen af den under Lit. c givne Bestemmelse sørger Rettens Formand, hvortil det hører paa Parterne selv at gjøre Eksekution for de tilkomte Omkostninger.

§ 220.

Er der i Medfør af de foregaaende Paragrafer idemt et udeblevet Bidne Straf og Erstatning, har Bidnet, naar det fremstilles eller møder for Retten til Bidnesbyrds Afslæggelse, Afgang til at fremkomme med Oplysninger om, at det har haft lovligt Forsald, eller at behørig Indsættelse ikke har fundet Sted. Findes disse Oplysninger fyldestgjørende, ophæver Retten den over Bidnet afslagne Kjendelse. Dog kan Retten, hvis det befindes, at Bidnet vel har haft lovligt Forsald, men det har forsømt at anmelde saadant for Retten saa betimelig, at Bestemmelsen i § 185 sidste Stykke kunde komme til Anvendelse, efter Omstændighederne indskrænke sig til at nedlægge den idømte Straf eller de Bidnet paalagte Omkostninger.

Naar Retten at tage Bidnets Indsigelse til Følge, forsaavidt den fremsættes i det Møde, hvortil Bidnet er indkaldt, eller at ophæve den Kjendelse, som ifølge §§ 218 og 219 maatte være afslagt over Bidnet, kan Bidnet erholde en Frist til at iværksætte Beværing.

Fremlægger Bidnet ikke Begjæring om den ifølge § 218 afslagne Kjendelses Ophævelse i det Møde, til hvilket Sagens Forhandling er udsat, anses Beværing over Kjendelsen for frataget, og der kan da ikke heller iværksættes nogen Beværing over den i Tilfælde af fortsat Udeblivelse faldne Kjendelse.

§ 221.

Vægrer et Bidne sig ved at svare, uden at ville iværksætte Beværing eller efter ved Høiesteret at være kjendt pligtig til at vidne, og vil Parten ikke fratage det fremsatte Spørgsmaal, beordrer Retten Bidnet strax henfat til Forvaring paa offentlig Bekostning.

Gjør Bidnets Børging det nødvendigt at udsætte Sagen, rømmes det derhos til at erstatte de ved det forjæves afholdte Møde forvaldte Udgifter.

Bidnet forbliver i Forvaring, indtil det bekvæmmer sig til at svare. Det har i saa Fald at tilkjendegive Rettens Formand dette, hvorefter han paa Bidnets Bekostning indfalder alle Bekomende til Møde.

Dog bliver Bidnet saavel i heromhandlede som i det i § 219 nævnte Tilfælde at løslade efter 6 Maanedes Forsløb, saavel som naar Parten tilkjendegiver, at han fratager det Forsøg.

§ 222.

Naar et Bidne er afhørt, forbliver det tilstede under den senere Revisførelse, indtil Formanden tillader det at forlade Retten enten ubetinget eller imod at blive tilstede i Nærheden.

Bidnerne maa ikke forelægge Parterne eller hvoecandre Spørgsmaal, men de kunne begjære af Formanden paany at stedes til Afhørelse, naar de i Løbet af Forhandlingerne ville fuldstændiggjøre eller berigtige deres egne eller et andet Bidnes eller Parternes Udsagn. De kunne ligeledes efter Parternes Begjæring eller Rettens Beslutning afhøres paany, naar dertil findes Anledning.

Bidner, hvis Udslag staa i Strid med hinanden, kunne efter Parternes Begjæring eller Rettens Beslutning stilles imod hinanden.

Forløber et Bidne ubesjælet Retstoksalet, eller overtræder det Formandens Paalæg om at blive tilstede i Nærværelsen, kan det behandles paa den Maade, som i § 221 er bestemt om det Bidne, der ubesjælet nægter at svare.

§ 223.

De i det foregaaende omhandlede Tvangsmidler imod Bidnet bringes til Anvendelse af den Ret, for hvilken Bidnet er indfaldt til at møde.

§ 224.

Afhøres et Bidne ikke under Bevisforhandlingen, men for en Underret, enten i Genhold til Rettens Bestemmelse ifølge § 181, jfr. § 203, eller fordi Bidnet er afhørt forinden Bevisforhandlingen, jfr. § 373, skal dets Udslag fuldstændigt nedskrives, oplæses for Bidnet og tiltrædes af dette, i Overensstemmelse med de hidtil gjældende Regler.

Den Part, som vil benytte Bidneforklaringen, kan da under Bevisforhandlingen fremlægge og lade oplæse en Udskrift af den optagne Protokol.

Anden Underafdeling.

Om Bevis ved Syn eller Skjøn.

§ 225.

Fremstættets Begjæring om Optagelse af Syn eller Skjøn, udmelder Retten, hvor den tager Begjæringen til Folge, jfr. § 181, en eller flere Syns- eller Skjønsmænd. Antallet bestemmer Retten, forsaavidt ingen særlig Forordning herom er givet.

Indes der ikke sagkyndige Personer, som kunne benyttes, indenfor Retstredsen, eller er den Ting, som skal være Gjenstand for Forretningen, udenfor Retstredsen, kan Retten udmelde Mænd af andre Retstredse, saafremt det oplyses, at disse ere villige til at efterkomme Udmeldelsen. I modsat Tilfælde har Retten at begjære de fornødne Sagkyndige udmeldt af den Landsret eller af den Underret, i hvis Kreds saadanne formenes at bo. Disse ere da pligtige at foretage Syns- eller Skjønforretningen, ligesaafuldt som om de boede i den Retstredse, hvor Hovedsagen føres.

§ 226.

Enhver af Parterne kan gjøre Henstilling til Retten om Valget af Syns- eller Skjønsmændene, men Retten er ikke bunden herved.

Personer, der paa Grund af deres Forhold til Parterne eller Sagen vilde være inhabile som Dommere, maa ikke udmeldes.

Udmeldes kunne ifkun uberygtede Personer, som høre til et Troosamfund, for hvilket en anvendelig Eidsformular er forefærdiget eller høitidelig Forfærdig i Eids Sted hjemlet, og som ikke vilde være udelukkede fra at edsværes som Bidner.

§ 227.

Retten bør, forinden Udmeldelsesdekretet affiges, meddele Parterne, hvilke Personer der agtes udmeldte, og give dem Adgang til at fremkomme med deres Indsigelser imod disse. Indsigelser, der ikke gjøres gjældende strax ved Udmeldelsen, kunne ifkun lages i Betragtning, naar Parten oplyser, at han uden Brøde fra sin Side har været ude af Stand til at frem-